

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Gazdasági és társadalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Égész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. — A gazd. főkegylet tagjainak: egész évre 2 frt, félévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklamátiók a kiadóhivatalhoz intézendők.

Szerkeszti és kiadja:
A muraszombati gazd. főkegylet.
A szerkesztési felelős:
TAKÁCS R. ISTVÁN, e. titkár.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésügyi közlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábos petitos egyseri hirdetésnél 10 kr többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyilttér petitorsa 25 kr.

Közművelődési egyesületek.

Budapest, aug. 10

A magyar társadalom erények és szellemének hőmérője a közművelődési egyesületek. Ezeket alhatjuk meg legjobban a vagyoni emelkedés fókát s a nemzeti szellem tükröződését.

Fiatl valamennyi egyesület, amely fiatal maga a magyar állam is. Mert — fájdalom — múltunk ezredévekből sok századot ki kell törölnünk, amelyekben a magyar állam vagy rabságban nyögött, vagy szunyavott.

A közművelődési egyesületeket csak az utóbbi évtizedekben utoljára felelő nemzeti szellem teremtette meg s így nem lehet csodálnunk, ha még népességben, ugyanban és eredményekben szegényebbek ez egyesületek, mint kellene lenniök.

Az intelligens és vagyonos társadalomban tisztevelő emberek, kik közbömböket a nemzeti kultúra szolgálatába álló ez egyesületekkel szemben. Még igen sokan nem tudják, hogy ez egyesületekkel szemben kötelez nemcsak a nemesség, hanem kötelez a vagyon, kötelez a műveltség.

Minden magyar embernek, ki csak egy parányi műveltségre és hazafeleségre is igényt tart, kötelessége volna önként leróni a jótékony és a nemzeti kultúra adóját. S amint behordják az emberek az adópénztárába a törvény által radjuk kivetett adót, úgy kellene kivetés nélkül behordani filléreiket a legközelebbi közművelődési egyesületi pénztárába.

Ez erkölcsi kötelesség alól nem lehet mentés, mert nem emberi, hanem csak állati életet folytat az, aki csak önmagának s hozzátartozóinak érdekeivel gondol s akinek keble szűk, a látóköré korlátolt arra, hogy a közérdek fogalmát magába foglalja.

Az önzés, az én nek és a hozzátartozóknak védelmezése és gondozása, a szerzés vágya, stb még a takarekosság erénye is megtalálható az állatokban is: de a jótékony erénye s a közszellem csak az emberek tulajdona.

Fájdalommal kell bevallanunk, hogy rangos és módos körökben egész retegek vannak, melyek még nem tudták a magasabb és nemesebb emberi élet színvonalára emelkedni — melyek az önérdék vagy család érdeke körébe nem

látanak s melyeknek lelkeben nem kelt visszhangot a közszellem megnyilatkozása.

Ezért van az hogy sem az erdélyi, sem a felvidéki, sem a dunántúli közművelődési egyesületek, sem a többi hasonló célú társulatok nincsenek abban a helyzetben, amely a külföldi hasonló egyesületeknek, s működésük is aránylag szűk keretben mozoghat.

A műveltség hiányán és a közönyön kívül hozzájárul a közművelődési egyesületek gyengüléséhez az a magyar szokás hogy alárendelt, formális kérdések felett elkeseredett vitákat folytatt a magyar, pártokra szakad, kicsinyes dolgok miatt nehezelt s ezt mindjárt felhasználja alkalmul a felvonulásra, hogy közönyöt, vagy áldozatkész-ségének hiányát leplezze általa.

A közművelődési egyesületeknek is mindenki eszméket akar adni s irányt szabni, ahelyett hogy pénzt adna.

Igy aztán eszme, irány, terv, indítvány, javaslat, kritika, gáncs, ellenvetés van minden közművelődési egyesületünkben bőven, csak azok az emberek vannak legkevésbében, akik pénzt adnak és hallgatnak, vagy akik dolgoznak és hallgatnak.

Magyarországon mindenki lekieszt, de e közben elfelejtene az emberek maguk lelkesedni. A mit pedig legjobban elfelejtene, az a pénz — a munkaidőzet. Pedig eszme és terv van már elég, csak tessék pénzt adni és dolgozni, a közművelődési egyesületek érdekében mindenkinél a maga körében.

Az az eszme is, mely a közművelődési egyesületeket csakis az országos szövetekezés révén veli igazán fölvirágozathatni, csak olyan mentő eszme, mint a többi. S még abban a formában is, amelyben most a „Felvidéki közművelődési egyesület” löseki közgyűlésén fölvetettek azt, alig lehet keresztülvithető.

Gátja ennek az a rendkívül komplikált kezeles, amelynek fogva az egyfolyton adományok is az összes főkválasztmány-, megyei-, központi- s egyéb fórumokon keresztül az országos szövetekezési pénztárába s onnan ugyanez uton, segélyezés czéljából való kiküldése legalább is két forintnyi kezelesi költséggel járna.

Legfőbb gátja azonban a szövetekezésnek a partikularizmus, a kicsinyes helyi féltékenykedés, a

magyar embernek az a rossz szokása, hogy a közügyek műhelyéből is szeretné elmarni azokat, a kik munkájukkal ott kiténnek, mintha a közügyek műhelye a husos fazekak konyhája volna.

Ha az emberek a közművelődési egyesületekben a nemzeti művelődést csak áldozni és dolgozni akarnának, akkor nagyon könnyű volna a közművelődési egyesületek országos szövetekezést létrehozni; még pedig akkor létre lehetne hozni oly ideális formában, hogy egy nagy nemzeti ligába olvadnának bele az összes közművelődési egyesületek s az olcsó és gyors központi adminisztráció kétszeresen növelné a liga erejét. De az emberek szerepleni is akarnak s nincs könnyebb dolog, mint magyar ember hiúságot megszerzeni.

Mikor a Dunántúli közművelődési egyesületet alakították, hetven országgyűlési képviselő két hétig törte fejt azon, miként adjanak oly szervezetet az egyesületnek, hogy a dunántúli tizenegy vármegye egyetlen lakosa se érezze magát sérve s mikor kieszeltek éppen e czélra, hogy minden vármegye külön központtal, külön egyesület csináljon, külön autonómiával s valamennyit egységtől központi egyesület is a tizenegy vármegyében fölvaltva tartsa közgyűléseit, meg ezrel a mintaszervezetet nem érthették el azt, hogy senki hiúságában sérve ne érezze magát s már is akadtak emberek, a kik be sem lépve az egyesületbe, gáncsolták annak szervezetét, a melyhez pedig ennél fogva semmi közük sem volt.

A felvidéki közművelődési egyesületben pedig eles hangok keletkeztek Szavolszky Gyula elnök ama terve ellen, hogy az egyesület központi székhelye Budapestre tétessék az s a löseki közgyűlésen az eszme meg is bukkott.

A partikularis érdek ilyen előretolódása mellett s a provinciális érzékenység ilyen nagy foka mellett ki merné remélni az ország fővárosában székelendő országos közművelődési szövetekezést vagy éppen a nagy nemzeti liga keletkezését.

Nem marad tehát egyéb hátra, mint hogy minden egyesület a maga hatáskörében, saját eszközeivel próbáljon megfelelői hivatásának.

PORSZOLT KÁLMÁN,
a Dunántúli Közművelődési Egyesület titkára.

GYERMEKORZÁR

A testalkat fogvatkozásai.

Habár nem vagyunk is egy vél-ményen ama tudókkal, kiknek állítása szerint az első ember 24 ezer lábnyi testalkattal bírt, de hogy az újabb nemzedék te tel-g folyton satnyul, bizonyítja nemcsak a közvetlen tapasztalat, de a sorozó biológusok évenként megújuló panaszai is, minthogy 200 felhívott újonc közül alig találkozik 50—60 olyan, a ki a katonai szolgálatra alkalmas; pedig hát ma már nem is nagyon válogatják őket.

Ha ez folyton így megy, idővel nem lesz kit kiálltanunk tűzhelyünk védelmére és a harcra-termett magyar, mint Herkules orsót pörget.

Magyarországban a vakok és némák aránylag nagyobb számmal vannak, mint másutt. A siket-némak számaránya pedig amelltt, hogy nálunk évről-évre növekszik, már is kétszer-háromszor akkora, mint más európai államokban.

A legutóbbi népszámlálás ily nemű adatait látva, felajdult a honfi szíve és eszébe jut a köl-tönek ama mondása: „Fogyunk, pusztulunk, mint oldott kéve szét hull nemzetünk.”

Általában el lehet mondani, hogy az emberi test hibás kinövésének rendszeren már a gyermekkorban vetjük meg az alapja, habár a baj csak később mutatkozik is.

Előmozdítja a test helytelen hibás növést mindaz, a mi a testet gyöngíti, lankasztja, mint

hosszas betegség, vagy ha a test hosszabbban egy helyben maradása kényszerítették stb.

Legtöbb hibás testalkat mutatkozik azok szá-mándó, ugynevezett szobagyermekek között, kik négy fal közé rekesztve üldögélnek, mint a le-láncolt Prometheus.

A tiszta levegő és világosság hiánya is egyike azon tényezőknek, melyek a test helyes fejlődésére káros befolyást gyakorolnak. Tapasztalható ez azon családok gyermekeinél, kik sötét utak-ban, nedves pincehelyiségekben tanyáznak. Ezek között sokval több beteges, kinőt, rosszul fejlett, siketnema található, mint akik az egészségnek megfelelő tiszta levegőjű, száraz, eléggé világos lakohelyet nem kénytelenek nélkülözni.

A test helytelen fejlődésének további okozói: a rossz tej, silány táplálék, nagy melegség ágy-és ruházatban, a mozgás és tisztaság hiánya. Az örökös ülés sok nyomorókat képez és számtalan olyan bajt okoz, a mit a régi népek, kik inkább feküdtek, mint ültek, még lühből sem ismertek.

Arra is ügyelni kell, hogy a jártai tanuló gyermeket felváltva hol az egyik, hol a másik kezénél fogva vezetgessük és mielőtt esontjai elegendőképp megérősdödének, állani és járni ne kényserítsük, kezénél fogva ne emeljük, álló-székel ne gyötörjék stb.

Nagy befolyással van a gyermek fejlődésére az alvás is. Ártalmas, ha későn mehet ágyba és a helyett fáradt testtel, kimertült izmokkal, gör-bült tartással széken ülve vagy mások ölében szunyadoz. Ha tollak közé temetik, a nagy me-legség izmait elaltatja, testét gyöngíti; ha ágya-ban összehúzódva egyenetlen helyzetben fekszik,

ez a hátgerince elgörbülésére vezethet. Káros ha-tással van a szűk ruha is, mert a test egyes tag-jaira nyomást gyakorol. Szükséges, hogy minde-z a gondos anya figyelmét ki ne kerülje, amennyi-a a testi hibák kezdeté rendszeren oly kicsi, hogy alig észrevehető.

A hibás testalkat leggyakoribb okait azon-ban a külhatár és erőszakban kell keresnünk. — Nem szabad a gyermeket agyba, főbe verni, öklövel, bottal habta ütni; veszedély az esés, zu-nzás, tasztás, rugás, rúzás is. Némely szülő e tekintetben nagyon oktanul bántik gyermekével; az egyik órában majomszeretethől nyalja-falja, míg a másik órában sokszor számba sem vehető kicsiségek miatt neki mérgévdé uti, rugja, a hol éri.

Néhol a divatnak, a szokásnak esik áldozat-lal a gyermek teste. Így az előkelő chinai népek, hogy leányaik lábait kicsinyk legyennek, hat hó-napos korukban a lábujjkat a talp alá hajlítják és szegényeknek így kell bepólyázott lábakkal átbicegőnie az életet.

Az Amazon folyó mentén lakó indiánok az ujtüzlött gyermek fejét pamutlalt körültekarakják, azután két deszkadarab közé szorítva így marad összelapított, hosszas koponyájával; a polgárok közé másképpen jól nem vélelik.

A holtentott, a paraguayi és kaliforniai ben-szülöttek közeli rokonok halála esetén kisujjajukat vágják le gyász jelekül.

A hibás testalkat és kinövésnek alapját nálunk is nem ritkán a túrelmenen anyai vetik meg, midőn minden áron megelőzni akasák a természet rendszeres folyását.

Az alkohol káros hatása az emberi testszervezetre.

Irtja: CHINIG UY KÁROLY, amerikai pap.

E világban úgy a legkisebb, mint a legnagyobb eseményeket Isten igazgatja. Nekünk pedig földi vandoriánusok rövid pályáján az a feladatunk, hogy felismerjük az ő akaratát és cselekedjék azt. Ki merem mondani, hogy hosszú és boldog életünknek nincsen egyetlen csepe sem, mely azt ne bizonyítsa, hogy életünk folyását különböző isteni gondviselés igazgatja. Különösen nyilvánult ez velem szemben akkor, midőn sorshuzás szerint a tengerész-kórház káplánja lettem. 1834. november elején egy kis gyengélkedés által néhány napra szobámhoz levén köve, a kórház igazgatója Glackmayer ur meglátogatott és elmondta, hogy sok hajótörést szenvedett nehéz beteg vár nehezen éjjel és nappal. Azt is megjegyezte, hogy többeken rossz természetű himlő is jelentkezik és hogy kolerában is többen haltak meg, a mely betegség most is dühöng a tengerészek közt.

Ez a sok szomorú újság mint mennyei parancs hangzott előttem hogy elhagyva szobámat, siessék betegemhez. Az első ember, kivel a kórházban Glackmayer szobájában találkoztam, dr. Douglas volt.

Dr. Douglas, aki ezen kórháznak egyik alapítója és igazgatója volt; Quebecben a legjobb sebész hírében állott. Bár születésénél és hivatalánál fogva merev protestáns volt, de azért engem találkozáskunk első napjától kezdve bizalmával és barátságával tisztelt meg. Mondhatom, hogy nála nemesebb szívű és emberszerűbb egyént nem ismertem.

Miután megköszöntem neki, hogy a betegre vonatkozólag felvilágosításokat adott: Glackmayer úrtól kértem egy pohár pálinkát, melyet tőstént fei is hajtottam.

„Mit csinál ön?” — kérde dr. Douglas. „Amint látja — feleltem — egy pohár kitűnő pálinkát ittam meg.”

„Legyen olyan jó, mondja meg, miért itta ön azon pálinkát?”

„Mivel az jó ellenszer ezen ragályok légkörében — feleltem. — Nekem himlősök és kolerások gyónásait kell hallgatnom s ágyaik körül terjengő rothadt levegőt kell beszívnom. Nem a józan ész-inte-e a ragály elleni óvintézkedésekre?”

„Lehetséges-e, — mondá — hogy azon ember, kit én oly őszintén becsülök, ennyire nem ismeri az alkoholnak az emberi testszervezetre gyakorolt káros hatását? Amit ön most ivott, az nem egyéb mint mérég és a helyett, hogy a pálinkaivás által védve volna a veszély ellen, még inkább ki van annak téve.”

Mire tréfásan így feleltem: „Önök protestánsok mint emberek mint rajongók, tulságban vitt mértéktelenségű tanaikkal; e tekintetben engem soha sem fog megnyerni nézeteinek.

Míg a gyermek anyja erőre szert tehet, hogy fejét egyenesen feltartva állni képes, körülbelül öt hónap mulik el. Ez ideig tehát a gyöngöseséget támogatni kell, nem pedig próbálások által erőltetni, vagy mesterséges eljárással a dolgot sértetni. Várjon az anya 9-10 hóig türellemmel és a gyermek, ha különben ép és egészséges: csuszni, mászni, fölállni és járnai fog anélkül, hogy akár a lábait görbítő állásokra, akár más ilyenűl segedeszközökre lenne szükség.

A nyomorokok lajstromát nagy mértékben növeli a gyermekek elhanyagolása is. Különösen a földműves osztály gyermekeinek. — a mint az elmulót elválasztják, többnyire Isten a dajkája; ez legkevésbé kerül. Az anyja korán reggel kimegy a mezőre, honnet gyakran csak este vetődik haza. Gyermekeit, kik munkájukban csak akakálkodnak, magával nem vihetné, ott-n hagyja őket házöröknek. Elképezzék, ha tudják is számtalan szomorú példából, hogy az ilyen magokra hagyott gyermekek milyen gazdalkodást visznek véghez. Számtalan a szerencsétlenség, mely az ilyen gyermekek éri. Megégés, vízfelulás, olgázatlanság, zuzodások, láb- és kézficamodások, törések stb. napirenden vannak.

Igy szaporodnak nálunk a munkára képtelen koldusok.

Azt hiszem, hogy épen e szomorú állapotokon óhajtott segíteni az országgyűlés, mikor a kisdávodák, illetőleg gyermekmenedékhelyek

Hát a kutyák számára teremtette volna Isten a bort és a pálinkát? Oh nem, hanem azon emberek számára, kik azzal mértékletesen élnek.”

„Kedves Chinigy ur, ön tréfál, én pedig komolyan mondom, hogy ön az előbb mérget ivott. Ha nem hónap itt egy hirtelen meghalt tengerésztől fogunk felvenni látleletet, ha nincsen elvetesve, jöjjön el s győződjék meg saját szemével, hogy az ön pohár pálinkája mit mivel az ön testében.”

„Minthogy különben is óhajtottam mér a bonczant némileg tanulmányozni, tehát itt fogok lenni, — feleltem.

Ezzel kezét fogva a doktorral, betegemhez mentem s azokkal töltöttem el az egész napot, sőt az éjnek jó részét. Tizenötven egész életük összes bűnét óhajtottam meggyónni (egyetes gyónás); huszontöteket pedig az utolsó szentséget kellett kiszolgáltatnom, kik vagy himlőben vagy kolerában hadikótlottak. Másnap reggel a kitűzött órában megjelentem a bonczolásnál. Dr. Douglas egy hatalmas göröcsövet (nagyítót) adott, hogy annak segítségével annál jobban megfigyelhessem az alkoholnak az emberi testben véghezvitt rombolását.

„Kétségtelen, — mondá az orvos — hogy ezen embert közvetlenül az a rum ölte meg, melyet egy órával halála előtt ivott. Az a rum reszeptette meg az aortát, (azon vastag eret, mely a vért a szívébe viszi.)”

„Nézzé meg ezen ütérrel egész hosszában, — mondá az orvos — ezer és millió veres foltocskát fog rajta látni, melyek mindannyi lyukak, melyeket az alkohol furt rajta. Valamint a patkányok a hatalmas Mississippi folyam töltésén apró lyukakat fúrnak s a víz ereket át kitor és romba dönti a partvidéket: így az alkohol is az ereknek okozza halálát az által, hogy átúrva az ereket, a vér kitor természetes határai közül. De nemcsak ezen vastag eret furja át az alkohol, hanem ugyanezen halálos munkát végzi a tüdő- és a test összes ereiben. Nézzé meg figyelemmel a tüdőt és ha tudja, számlálja meg azon ezer és ezer veres, sötét és sárga foltokat s az azokat borító apró fekélyeket. Mindez az alkohol munkája, mely felidnta a véredényeket. Az alkohol egyike a legveszélyesebb mérgeknek, sőt ki merem mondani, hogy ez a legveszélyesebb. Ez maga több embert ölt meg, mint a többi mérgek együttvéve. Az alkohol nem változhatik át a testszervezet semmiféle alkotrészévé sem; a hova pedig eljut, ott rendtelenséget és halált okoz. A víz, melyet megiszunk, — az egészséges táplálék, melyet megesszünk, Isten törvénye és akarata szerint a test különböző részeivé a szerint alakul át, amint azt a milliónyi

*) Hasonló halálal mint ki pár héttel ezelőtt egy szentgyörgyvályi illetőségű fiatal cipész, ki nagy mértékben élvezte a szeszit. Halála váratlanul és hirtelen következett be az általa megrendes s vérszék száján való kitörése által. Luthár Pál.

felállításáról szóló törvényt megalkotta. Azonban, ha a kisdávodák felállításának szükségét azon adatokból fogjuk mérlegelni, melyeket a községbírák a felállítás szükséges vagy nem szükséges volta tárgyában bekielöltöttek, illetőleg bevallottak, úgy ezen különben eltevevaló és fölülte hasznos törvény is csak irott malaszt lézen, és marad minden úgy a hova volt.

Nem lehet azt elvárni egy szülőtől sem, hogy az adatok után hazról-hazra járó kisbíróknak azt felelje, hogy az ő gyermekei otthon nem részselthetvén kellő gondozásban, szükséges volna számukra egy közégi menedékhely. Es miután a bevallások mutatják, hogy ottkon mind-n gyermek kellőkép gondoztatik, mire volna a talán némi kiadásokkal is járó útján?

Az ilyen felületes, ámbar talán jóhiszemű eljárás aztán számtalan ilyen, eredményesben megszese kiható intézményeknek szárányt szegi.

A hibás teltalkot nem ritkán szülőitől örökségépnek kapják a gyermekek. A szülők jó vagy rossz tulajdonságai a magzata is átszávrognak és a szülő teltalkata az ivadéknban mint-egy megújul.

Sokszor halljuk valamely gyermekről mondatni, hogy egészen apjára vagy anyjára ütött; amennyib-n szülő és gyermek között beszédmond, testtartás- tagajátás-, arczonás-, kedélyhangulat-, jellem-, sőt még kezük írására nézve is nagy a hasonlat.

kis csatornák a szervezete különböző részeivé hordják szét. Ha megiszuk a vizet, vagy megesszük a kenyeret, ezeknek alkotrészei eljutnak a tüdőbe, az agyhoz, az idegekhez, az izmokhoz, a csontokhoz és mindenütt szivesen fogadtatnak, ott maradhatnak és a test javának előmozdítására szolgálnak. De nem így van az alkohollal. Azon pillanatban, mirelyt a gyomorba jut, azonnal több vagy kevesebb zavart és rombolást okoz a bevet mennyiséghez képest. A gyomor vonakodik befogadni és szerfeletti erőfeszítéssel igyekszik azt kivetni magából — és pedig ha lehet a szájon át, ha pedig nem, akkor feltolja azt az agyba, vagy pedig a számtalan csatornák segítségével a testszövetekbe át a test felületére. Es mig az alkohol a test felületére jut, vajjon szivesen látják-e azon csövek, csatornák és szövetek, melyeken átvándorol? Nem! Nézzén ide göröcsövel és győződjék meg saját szemével, hogy ahol az alkohol áthatott a testen, mindenütt vérs küzdelem nyomait hagyta hátra. Igen, minden hely, hova Alkohol király betette a lábát, csata-térre változott, melyet romlás és halál jelöl. Az erek és ütérak, melyeken az alkohónak át kell menni, a természetnek, vagyis inkább Istennek csodálatos rendeléséből hirtelen összhuzódnak előtte, hogy ezen halálos ellen-ség átvonulását megakadályozzák. Mintha az erek hallották volna Isten eme szavait: „A bor, mint a kígyó megmar és mint a mérges kígyó megcsip.”*) Az idegek és izmok, melyeket az alkohol érint, erőjüket vesztre úgy reszke- nek, mintha halálos és legyőzhetetlen ellenségük előtt állának.”

Nem tudom mind elmondani, amit az alkohónak az emberi testben véghez vitt borzasztó munkájáról hallottam és láttam. De megdöbbenem úgy a magam, mint mind-azon emberek boldogságán, kik részegítő itálékkal élnek.

Ezen a napon egy új és nagyszerű világ kibeszéhetetlen csodái tárultak fel előttem. De bár ezen hullán borzalomlan láttam a szeszese italok romboló hatását: arról még nem voltam meggyőződve, hogy a bor, sör, pálinka, zok- késos ivásával egészen fel kell hagyni. Nem akartam magam nevétségévé tenni az által, hogy a legközönségesebb társadalmi szokással szembeszálljak. De elhatároztam magamban, hogy szorgalmasan fogom tovább tanulmányozni az alkohol hatását az emberi szervezetre s hogy dr. Douglas szives útmutatása mellett tökéletesiten bonczani ismeretemet is. (Folytatása következik.)

Hírek és különfelek.

— A Muraszombat — gyauafalvai helyi érdekű vasut közüzagatási bejárása f. hó 11-ikén vette kezdetét s serényen folyik maig. ezzel vasutjünkünk egy lépéssel ismét előbbre in-

*) Példabeszédek könyve XXIII. 32.

De szintugy átluzódnak örökös folytatán az egészség, betegség, erő, gyengeség, hosszú élet, kora halál stb. Az életbiztosító társulatoknál az az elv, hogy az utód rendszeren előleink korát éri el.

Vannak ugynevezett családnyaválak is. mint a tüdővész, görvél, rak, nehézkör, idegbajok, örültség, rövidlátás, rossz fogak, siketség stb., kivált ha mindkét szülő szenved benne.

I. Páloznak anyja, nővére és ő maga is gyomorokkban halt el.

Fölötte kártyakönyv hat a gyermek egy testi, mint sz-lemei fejlődésére, ha a szülő kicapongó életmód, szeszese italok, különösen a pálinka mértékelen ivása által vért megrogtolta, idegrend- szerét tönkre tette.

„Karintniának gyönyörű és egészséges vidé- kein utazván — mondja bizonyos német író — többi között egy faluban anyi kretinell talál- koztam hogy az egész községet bizvást ápolá- dnak tarthatam. Több tekintélyes egyentől kér- dezésködtem e rettenetes ünemény fölél. A föl- világoztás egyhangulag oda ment ki, hogy e vidé- ken temérek a gyümölcsbor és mivel pintje csak 6 kr, tehát a férfiak, sőt nem ritkán a nők is estenkint tele fejjel támoznak haza stb.” Elhez nem kell kommentár!

(Vége következik.)

Vasuti ügyünk kérdésében

a „Dunántul“ hasábjain érdekes polemia folyik, s azért szolgálatot vélnék tenni azáltal, hogy lapunk olvasó-közönségével ama cikkeket megismertetjük.

A „Dunántul“ 31. számában a következő szövegű cikk tétetett közzé:

A muraszombati vasut ügyéhez.

E fontos kérdésben vettük az alábbi cikkeket, melyet egyes terjedelmében közlünk, mert tartalmából és stílusából kitetszőleg nem személyi érdek és nem animozitas vezérli íróját s mert az ügy érdekében állanak tartjuk, hogy minden oldalról megvilágítsanak. Nem érezzük magunkat ma még hivatva a kérdésben állást foglalni, de nem folytathatjuk a megjegyzést, hogy mai napság, mikor a legutopistikusabb vasutvonalak aránylag rövid idő alatt megvalósulnak nyernekel, kell, hogy a tervezett irány bizonyos gyengékkel bírjon, különben érthetetlen volna a terv hosszas vajadása s alig észlelhető haladása a kivételre feg. Szóvesen terv nyitunk az ellenfelemény híveinek is a reméljük, hogy ez eszmésere csak hasznára fog válni az ügynek, mely egy egész járás életkérese.

De ime a cikk:

A „muraszombat-gyanafalvai vasut“ ügyében a mult vasárnap (1. jul. hó 24-en) tartott Muraszombatan egy rendkívül népes és mindvégig érdekfeszítő közgyűlés.

Napirendre vult tizve a nevezett vasutgyűlés eddigi menete s a leköszönt elnök helyébe új elnök választása: nem volt napirendre tűzve s így azért csak mint indítvány fordultatható elő, de azután a vitát és érdeklődést a lehető legmagasabb fokra is emelte azon kérdés, hogy e létesítendő vasut jávára alánt részesek mint obligatiók, meddig bírjanak az alátörökra nevez kötelező erővel?

Az indítvány az volt, hogy ezen obligatiók érvénye a jövő 1893. év végén, ha eddig a vasut építést meg nem kezdik szünjön meg, mivel akkor az egy év leforgása alatt el nem készíthetvén, a vármegye is vissza fogja vonni az e célra felajánlott 100 ezer forint ajándékát. Nyilván nem vallott, de azért jól érthető intentója pedig ez indítványának az volt, hogy ha ezen tervezett vasut a tervezett irányban bármely ok és körülmény miatt ki nem építhetnek, akkor az érdekeltség mielőbb egy más talán kedvezőbb és célirányosabb vasut érdekében indíthatos mozgalmat s ennek tüstént számos jelenlévő nevében, bár megengedem, hogy a nem kellő precizitással, kifejezést is adott egy nem részvényes örségi körjegyző: kár, hogy szavai több figyelemben és méltóbb elbánásban nem részesültek, mert épen nem valótlanságnak, hogy az általa proponált irány jobb s jobban is kiizetne magát. — Ajánlotta ugyanis, hogy az új vasut, a Gyanafalva felé tervezett irány eljlesztésével, Muraszombathól kiindulva Mátyásdombot s az „Orseget“ érintve, Szt.-Gothárd vagy Csákvány, esetleg Körmend felé építtessék ki, mert ez irányban könnyebben kiegészíthető és jövedelmezőbb is lenne az. Annyit mindenesetre megtehető volna és meg is lehetne még mindig az érdekeltség, főleg pedig Muraszombat és vidékének állana érdekében, hogy mielőtt a gyanafalvai irány kiegészítéséhez fogna és tovább költkeznek: megvizsgáltatna legalább ez új irány talaját, hogy a vasut építés nem kerülne-e erre kevesebbe és részvényegek kibocsátásával próbát tenné, hogy ezen irányban nem iratnék-e több összeg alá. En részéről, ismerve mindkét irány talaját és egyéb viszonyait, azon erős meggyőződésben vagyok, hogy a Muraszombat—Szent-Gothárd, illetve csákványi vonal kiegészítése, akár talaját és irányát, akár formáját és Muraszombat s vidékének érdekét nézük, minden tekintetben célszerűbb lenne a Gyanafalva felé építenedél.

Talaját tekintve célszerűbb lenne, mert nagyobb hegyek átvágása nélkül, úgyiszólván mindegyik völgyekben vagy pedig fensíkon lévén vezethető s nagyobb szerű hid is épen csak kétet — a Kerkán és a Rábán — szükségeltetvén: kiegészítését jóval kevesebb költséggel lehetne eszközölni. Az irány tekintve is jóval célszerűbb volna ez a vonal, mert míg a gyanafalvai irányban építendőnek csak a határszéli falvak lakói és a stájerok látnak hasznát, addig ez a muraszombati járás és az „Orseget“ úgyiszólván középen szelvéti és Muraszombat s vidékén kívül még két nagy vidéknek: a muraszombati járás „Hegység“-nek és az „örség“-nek válnék előnyére.

Ami már a két irány forgalmi kilátásait illeti, a gyanafalvai alig hasonlítható össze ezen másik iránynyal: mert Gyanafalva felé a vonat mindenütt oly vidéken fogna elhatalni, amelynek termése annak a vidéknek csakohy épen elégséges. Nem fog exportálni, mert nem lesz mit s nem fog importálni, mert nem lenne rá szüksége. És a kilátásba helyezett esékely forgalom egy részét is töle nem messze, majdnem mindenütt vele paralel vonalban haladó stájer-határmenti vonat

fogja a maga részére lefoglalni. Tehát nem nagy képző- és számító képességgel kell bírniuk hogy rájöjjenek, miszerint a Muraszombat—gyanafalvai vasutba befektetett tőke nemcsak hogy kamatot soha nem hozand, sőt inkább el lehetünk rá készülve, hogy meg fog bukni s a részvények értékeinek nagy része el fog veszni.

A Szent-Gothárd, illetve Csákvány felé tervezett vasut ellenben olyan vidékeket fogna átészeli, melyeknek lakosai a maguk természetből meg nem elhetyen, könnytelenek más vidékekre járn kaszálas. aratás és eséplés végett, honnt arató- és eséplő-részrel megterheltek a munkás nevjánforlás csaknem kizárólag Zala- és Somogy megyékbe történ K. okvetlenül szükséges volna a zalai beagazást Sanyeházától Csesztreg-Rédcies vagy Óri Sz.-Pétertől Zala-Lövő—Egerszeg felé kiegészíteni annál is inkább, minthogy a zalai bor-import, mely most úgy ahoj egyenesen eszkoztöltetik, szinte nem megvetendő forgalmat s hasznót biztosítana. Ezeneken kívül e vonat nagy erőlköl borított hegyek között vezetvén, az egész hosszu télen temerék mennyiségben szállítandó ugyanevetett fenyőkort nem is számítva: épület-, szerszám- és tüzelőanyag könnyebben s olcsóbban szállíthatna s értékesíthetne az ideleő vidék, érte itt a „Hegység“ és „Orseget“. Muraszombat és vidéke pedig, mely mindezeknek hiányában van, sbbeli szükségleteire — olcsóbb lévén a szállítás — tetemesen olcsóbb áronk jutathna.

Azt meg talán felesleges is említenem, hogy ez irányban a vármegye és ország szíve: Szombathely és Budapest felé sokkal egyezesebb és közelvelebb lenne az összeköttetés, — innét arra és onnté erre aránylag sokkal rövidebb idő alatt lehetne eljutni.

Mindzeket míg még nem késő míg még ama „tevesztett irány“-ban több s nagyobb költségek nem eszkoztöltetnek, kötelességemnek tartottam elmondani s rájuk az érdekeltség, mint a vármegye és kormány és hatóság figyelmét felhívni.

„Videant consules“

KASSANDRA.

*

Ezen közlemény Pinter Géza ügyvéd a végrehajtó-bizottság megbízásából a „Dunántul“ szerkesztőségéhez az alábbi szövegű választ küldé be közlés végett:

A muraszombati vasut ügyéhez.

A „Dunántul“ mult heti számában fenti című alatt közölt cikkben foglalt arprehensió és tévedések elbuzlatása eszáljából, bitor vagyok a levélben szerkesztőségét felkérni arra, miszerint a következő felvilágosító és helyreigazító soraimnak közlésével ugyanezen lap hasábjain helyet adni sziveskedjék.

Cikkirő, az a tervezett Muraszombat—gyanafalvai helyi érdektő vasut érdekeltségének f. é. jul. 24. napján tartott közgyűlését ismertetve, neheztelést fejezi ki a felett, hogy az érdekeltség az örségi vasutirány létesítése érdekében, a közgyűlésen felszólalt kercaai körjegyző urnak javaslatát „több figyelemben és méltóbb elbánásban“ nem részesítette, hogy nem határozta el azt, miszerint a gyanafalvai vonal kivételére irányuló további működés megszaktításával az örségi irány talajviszonyai megvizsgáltassanak, hogy az ezen vonal által érdekeltség körében a törzs-részvények gyűjtésének megkísérlése el nem rendelhető, hogy az érdekeltség a gyanafalvai irány létesítését el nem ejtette, és hogy a helyett az örségi vonal létesítését el nem határozta.

Czikirő urnak az érdekeltség magatartása s eljárása miatt neheztelésre legkisebb oka sem lehet.

Ugyanis a közgyűlés a Muraszombat-gyanafalvai vasut érdekeltsége tartotta; azon tehát szaksági és szervezeti joga csakis az érdekeltségi tagoknak volt; a megjelentek közül tehát azok, a kik ezen vonalra törzs-részvényt nem jegyeztek, jog szerint a közgyűlésen csakis mint halgató vendégek vehettek volna részt; és mégis a közgyűlés elnökének engedélyvel az örség-vendékek szónoka a kercaai körjegyző, a ki pedig nem tagja az érdekeltségnek, nemcsak hogy felszólalhatott, hanem az érdekeltség részéről felszólalása vita tárgyává is tétetett és a felett a közgyűlés csak hosszabb vitaközös után tért át a napirendre.

Ugy hiszem, hogy az érdekeltség, az örségi vendégek irányában több előzékenységgel, nagyobb figyelemmel és méltóbb elbánással el nem

járatott. Hogy pedig javaslataikat az érdekeltség magáéva nem tette, annak gyevédli udoka abban rejlik, hogy az elfogadhatónak nem talalta, és mert utabbi kísérletével, a már a létesülés stadiumában lévő Muraszombat—gyanafalvai vonal kiegészítését bizonytalan időre elodáznai nem akarta.

A muraszombati járásnak már egy évtizedet meghaladó tőkevése oda irányul, hogy ezen vidék eddigi elszigeteltségéből kiemelkedjek és hogy az, a már létező országos vasuti hálózatba begazó szárnyvonal kiegészítése által, vármegyeiék székhelyével, magyar hazánk fő- és székvárosával, a magyar kereskedelmi piacokkal, és magyar kulturális intézmények góczpontjával közvetlen kapcsolatba hozassék. Ezen eszmének közgazdasági és kulturális horderejét méltányolta Vasvármegye tekintetes törvényhatósága és ennek megbízásából jelent meg körünkben a mult év tovaszán R. szig. Ede ur mint Vasvármegye azon időbeni alispánja, ki is a járás összes közönségének előzetes meghívása után tartott értekezleten, meggyőződés az érdeklődés nagy fokáról, a felajánlott áldozatkészségről és a vasut kiegészítésének lehetőségéről, a járás közönségét nyilatkozattételre hívta fel a kiegészítendő vonalirány megjelölés és megállapítása tárgyában.

Ezen muraszombati járás összes lakosságát képviselő, minden vidék részéről megjelent érdeklődők és előjáróságú tagok részvételével megtartott értekezleten egyetlen egy hang sem emeltetett a végből, hogy az örségi irány is kombinálhatóa vették; holott az értekezleten számosan vettek részt a muraszombati járásnak azon hegyeségi vidékéről, a kik jelenleg mint az örségi irány védői és érdekeltségi szerepelnek.

Ezen tervet az érdekeltek föl sem említették; mivel pedig Muraszombatanak és vidékének érdekét csakis egy oly vonal létesítése elégíthetné ki, a mely nem zarná ugyan el az osztrák piacokról, de egyáltalán alkalmat adna arra is, hogy vármegyeiék székhelyével és azon keresztül a magyar kereskedelmi piacokkal közvetlen érintkezésbe léphessünk; mert csak így összeköttetés képes magában a kereskedelmi forgalmat gyakorlati közönség körében azon öntudattal szerezni, hogy a magyar ipar kereskedelmi góczpontjai alkalmassá a behozatali szükséglet fedezésére és az elárulításra szánt árak értékesítésére, mint a külföldi piacok; — mivel a forgalomnak Ausztriából eltérlesse, s annak magyar hazánk területére való irányítása által alkalmat kívánunk adni hazafias érzelmű, de idegen nyelvű lakosságunknak arra, hogy ez a magyar kulturális intézményekkel megismerkedhessék, és idővel nemcsak szívből, hanem nyelvből és szokásaiban a magyarrá váljék;

mivel tehát a tervezett vasut nemcsak közgazdasági, hanem kulturális missziót is hivatva lenne betölteni, ezért az érdekeltségi értekezlet csakis oly vonal-irányokat tehetett kombinálhatóa, a melyek járásunknak közgazdasági igényeit kielégítenék, járásunk legtermékenyebb és legnagyobb forgalmú vidékét átszelnék, a kiegészítendő vasut jövedelmezőségét leginkább valószínűsíteték, a melyek fekvésükkel fogva legalkalmasabb lennének a forgalomnak és osztrák piacokról a magyar piacokra való átszélésére és a mely vonalak az idegen nyelvi barossági zömének az érdekeltségi körbe való bevonására, a kitzított kulturális hivatás betöltésére leginkább volnaok hivatva.

A járási értekezlet csakis két irányt állapított meg, a melyek ezen kívánalmaknak megfelelően, az Alsó-Lendva—Muraszombat—regedai összeköttelést, és a Muraszombat—gyanafalvai kapcsolatot; és megbizta a gazdasági ügy által kiküldött vasuti előkészítő bizottságot azzal, hogy tegye tanulmánya tárgyává és puhatojja ki, vajlon ezen tervezett két irány közül a talajviszonyok és terepnevelések figyelemba vételével, melyik volna kevesebb nehézséggel létesíthető, melyik irányra lenne a szükséges építési költség könnyebben összehozható, s vajlon megvannak-e azon előfeltételek, amelyek nélkül az a lendvai összeköttetés az érdekeltségre nevez értékel nem bírna?

Mivel pedig az előkészítő-bizottság meggyőződést szerezett arról, hogy az alsó-lendvai összeköttetés egyelőre nem létesíthető, mert Zalavármegye törvényhatósága az anyagi hozzájárulást megtagadta, az érdekel vidék közönségétől pedig nem reményelhető a Zalamegye területét átszelő vonal hosszának arányában az építési költségnek viselését, mivel továbbá az osztrák kormány részéről nem lett biztosítva a regedai beagazásnak megengedése és mivel reánk nézve az alsó-lendvai vonal csak egy bírna értékkel, ha előzőleg a

Körmend—rédicsi vasut kiépülne, de ennek valószínűsége sincs meg a bizonyosságra, azért egyelőre elajátatás az alsó-lendvai vonal kivételének eszméje és az előkészítő bizottság azon javaslatot tette, miszerint a fenförgő viszonyok figyelembe vételével, az egyedül létesíthető gyanfalvai összeköttetés kivételére irányuljon a tevékenység.

1891. évi augusztus hó 16. napján tartatott a járás helyesgési vidékének részvevői mellett az érdekeltségű alakuló közgyűlés, mely egyhangúlag magáévá tette az előkészítő bizottság fenti javaslatát, a Muraszombat—gyanfalvai vasut kiépítését elhatározta, a végrehajtó-bizottságot megválasztotta és azt a kiépítésre szükséges törzsrészek gyűjtésével és az eszme kivételét megkiváltató teendők elvégzésével megbizta. Ezen megbízatás alapján eszközöltetett a gyűjtés, melynek eredményeként jelentkezik közel 140,000 ft, a mely összegnek nagy részét azon érdekeltek jövedelmek, a kik e tervezett vonalirányú Stájerországgal határos részen laknak, a kiknek érdeke tehát az az ily irányban haladó vasut kiépítése által nyerhet kielégítést.

Hogy a muraszombati és sz.-gotthárdi járási érdekeltség igényeinek a tervezett vonal felől meg leginkább, az kétségtelenül illusztrálja a törzsrészek gyűjtésének eredménye, hogy pedig az Vasvármegye törvényhatósága intencionálnak is megfelel, annak a vármegye közönsége lényes jelet ad a 100,000 ftl segeleynek egyhangú lelkes megzavarással.

Vasuti mozgalmunk a legjobb uton halad és az alapos reményünk van ahhoz, hogy ha magában a vasuti érdekeltség körében az érdekelők el nem lankad, és az a végrehajtó bizottság nehéz munkáját támogatásával megkönyvítendő, akkor végre tétsté válik járásunknak rég óhajtott vágya; míg ha ezen szikra, melynek lángra szításában egy évtized óta korlátolt működött, ellenállati avagy egy új vasuti terv fölszínre hozatala által az érdekelődés elvonásával a működő erők szétforgatásával fogadand minden új vasuti tervet, ilyen a közel jövőben nem lesz létesíthető, és évtizedeken át el leszünk zárva azon lehetőségűtől, hogy járásunk közönsége a vasuti összeköttetés áldásában részesüljön.

Nem neheztelhet tehát a „Dunántul” cikkírója a július 24-iki érdekeltségi közgyűlés magyartársára, mert igen természetesen találhatta, hogy az érdekeltség ragaszkodik ezen terv kivételéhez, a melyet érdekeire nézve leginkább tart megfellelőnek, a melynek létesítését egyhangúlag elhatározta, s a melynek kiépítését egyedül tartja kivételének és a mely már a kivétel stádiumában van, nem vehető rossz néven cikkíró ur az érdekeltségűtől, hogy az egy ily előhaladott állapotban levő tervnek kivételét meg nem akasztja egy oly irány kedvéért, a melynek létesítését akkor, a midőn annak helye és ideje lett volna, senki az azon vidékeket érdekeltek közül fel sem említték, és a mely irányú talajviszonyairól, forgalmáról, és kiépíthetőségéről semminemű biztos tájékoztatást nem nyújtott. Nincs senki, aki perhorreszkálna az őrségi irányt, mert igen természetesen találjuk, az azon vidék is részesedni akar a vasuti összeköttetés előnyeiben; de természetes az is, hogy a midőn az érdekeltség előnyösebbnek tartja érdekeire nézve a gyanfalvai csatlakozást s első sorban annak kivételét elhatározta, hogy akkor, a míg a valószínűség meg van ezen irány létesítésére, addig semminemű más terv kivételhez ségedkezzen nem nyujt és hogy ily új tervet a végrehajtó bizottság annyival kevésbé támogathat, mert ez által hitlenne válna elváltat megbiztatásához, és egy új terv pártolással kecsezkárna tenné a gyanfalvai irány kiépítését.

Egy év alatt annyit is elvált, valjón kiépülhet-e a gyanfalvai irány. Am legyennek addig türelmemmel az őrségi vonal pártolói, ha őszintén kívánják a járásnak azon közjohát, hogy bármely irányban az országos vasuti hálózatnál kapcsolható jussunk. Ha szánitnak arra, hogy az ő törékeiket annak idején támogassák azok, akik jelenleg a gyanfalvai irány kiépítésre szövektek, akkor neheztelnek meg a végrehajtó bizottság működését azzal, hogy új vasuterrükkel most az utolsó órában fellépnek; hanem várják meg, a míg azon vonal, mely már a létesítés stádiumában van, vagy kiépült, vagy esetleg kivételének lehetősége elenyészik, és csak akkor álljanak el tervükkel, ha a gyanfalvai vasut kérdése bár mily irányban előnyre leend, mert csak ily eljárásnál nyerhetnek igényt arra, hogy a járás közérdekeit szolgáló köröknek támogatását tervük kivételére megnyerhessék, csak ezek közreműködésével érhetik el ők céljukat, mert a gyanfalvai vonal kiépítésének esetén egy Zalamegye felé építendő szárnyvonalnak, ellenkező esetben pedig Muraszombatról az Őrségre át a magyar államvasut valamely állomására beágozó vonalnak létesítését csakis velünk egyessül erővel emelhetik érvényre.

A „Dunántul” cikkírója azt állítja, hogy ő ismeri úgy a gyanfalvai, mint az őrségi irányt,

és közvetlen észleletei alapján azon következtetésre jut, hogy ny talaj... mint az irány- és jövedelmesség szempontjából könnyebben létesíthető és előnyösebb volna, s közvetlen összeköttetés létesítene Muraszombatra nézve az őrségi, mint a gyanfalvai csatlakozás.

Eltekintve attól, hogy mi a vasuti kérdést nemcsak Muraszombatról közszeg és közvetlen vidékének, hanem az egész járásnak érdekében óhajtnak megoldani, — én magának Muraszombatról közszeg érdekeltség szempontjából is, a cikkíró úrral egészen ellenkező nézetem vagyok s ebben megerősít az érdekeltségnek egyhangú akaratával hozott ily értelmű határozata.

Mert amíg a gyanfalvai összeköttetés csak 42 kilométer hosszú lenne, és az 36 kilométer hosszában sük területen volna és csak 6 kilométer hosszában haladna az oly helyi vidékek, ahol a magaslatok csakely kivételével elkerülhetők lennének, mely vonalon szintén csak a Rábán és Lendván át két nagyobb hidat szükségesnek, — addig az őrségi irány sokkal hosszabb volna, annak Mátysdombtól kezdődő része C-akánig hegyi vidéken haladna, — és mivel a Rába legalább is kétszer oly szele bármely contempitált vasuti állomásai beágozásánál, mint amiód széles az Gyanfalván, azért kétségtelen, hogy az őrségi vonal hosszabb és kiépítése költségesebb lenne, mint a midő a gyanfalvai összeköttetés. — De nem lenne az őrségi irány előnyösebb a magyar piacoknál forgalomra nézve sem, mert azt ép oly könnyen közevítelhetjük Gyanfalván át; — amíg ellenben az kétségtelenül hátrányosabb lenne a nemzetközi forgalom tekintetűtől; mert általa távolabb esnének az osztrák és egyéb külföldi piacoktól, mint a gyanfalvai kapcsolás esetén.

De magyar közgazdasági és kulturális tekintetből is előnyösebb a gyanfalvai összeköttetés az őrséginnél. Mert a muraszombati járás-beli hegyesség, és az őrségi vidék lakossága eddig is a magyar kereskedelmi piacoktól, Körmend, Csáknán és Szent-Gotthárdról szerette be szükségletét és ott értékesítette áruát, — az nyelvére, egy szokásaira nézve eddig is magyar volt, ezen vidéket tehát sem a magyar közgazdasági piacok, sem a magyar kultúra javára megnyerni nem kell; míg ellenben a gyanfalvai vasut oly vidéket levén hivatva átszeli, a melynek lakossága idegen nyelvet beszél, idegen szokásokat elsajátított s az osztrák piacokon közvetitő forgalmi szükségleteit, — amely lakosságunk tehát az osztrák piacokról elterelését, s a forgalomnak a magyar haza fölföldre leendő irányítását csakis egy az osztrák határszélén kiépítendő vasut idegenre elő, — azért az ezen kívánalomnak megfelelő gyanfalvai vonal létesítése, magyar közgazdasági és kulturális szempontból is nagyobb horderejű az őrségi iránynál.

A „Dunántul” cikkírója azt állítja, hogy az őrségi irány jövedelmesebb lenne a gyanfalvainál; — de erre oly érvet hoz fel, amely bennem ép az ellenkező véleményét idézi elő.

Ha a cikkíró ur ismerne a gyanfalvai vonal forgalmi körét, akkor semmi esetre nem állana elő ama vést hirdető jóslatával, hogy ezen irány nem fizeti ki magát s hogy az aláírt részek vények elrektelelenednek.

Annak elbirását, hogy mit fognak érni és jövedelmezni az aláírt részeknek, hagyja cikkíró ur azok belátására, a kik nem önérdékből avagy nyereszékési érzélettől, hanem a járás közgazdasági előnyét és a tervezett vasut kulturális hivatását tartva szem előtt, szívesen és önkénytelten jegyzéskérik.

Egyébként megnyugtatózásra felemlitem, hogy a virágzó Regede-spielföldi vasut forgalmát eddig legnagyobb részben azon vidékről nyerte, a mely vidéknek forgalmát ezental a gyanfalvai vonal lenne hivatva közvetíteni; s ezen vonal nemcsak a vidék lotermékenyebb részének: a Mura, Lendva és Rába völgyének forgalmát fogná föllelni, hanem az közvetlenül Zalamegye azon Bellatinéz körülü nagy vidékének forgalmát is, amely eddig Muraszombaton keresztül tengelyen szántította áruát Regedébe s a mely vidéknek ezental természetesen a Muraszombatról végállomás lenne gyűltöltje; és ezen vonal magához vonná a hidegkúti, vízelvendi és dobrai körjegyző-égekkel határos azon stájerországi vidék forgalmát is, amely távol esvén a Regede-spielföldi vasuti összeköttetésűl, készséggel felhasználandó a közvetlen közelében elvonnó Muraszombat-gyanfalvai vasuti vonal közvetítését.

Ha ezen körülményeket cikkíró ur figyelmeztetné, akkor nem valóhat ninket optimizmussal, ha azon reménynek adunk kifejezést, miszerint a Muraszombat-gyanfalvai vasut kiépítésének esetén részesvényeseink szerény jövedelmre is nyujt kilátást.

Én nem vagyok azon szerencsés helyzetben, hogy az őrségi viszonyokat alaposan ismerhetném, — de nagyon szomorú véleményét kellene az őrség

felől táplálni, ha azt cikkíró ur ezekből kellene megismernem; — s ép azért kijelentem, hogy daczára cikkíró ur azon kijelentésének, miszerint ő az őrségi viszonyokat jól ismeri, én mégis jobb véleményem vagyok az őrség felől, mint amióben ezen cikk után lennem kellene.

Ugyanis a cikkíró ur azt írja, hogy azért szükséges az őrségi irányban a vasut kiépítése, mert az olyan vidéket szelne át, a melyen a népesség saját természetéből megélni nem képes, munkájával elemelt idegen vármegyék területén gyűjti össze, és szerinte ezen népvándorlás, úgy a eladására jutó fenyőkörte, építő- és tűzfának elszállítására lenne a tervezett őrségi vasut hivatva és ezen forgalomból nyerné az jövedelmét.

Ha ezen adat igaz volna, akkor az Őrségnek soha vasutra kilátása nem lehetne. — Mert ha egy vidéknek más személyforgalma nincs, mint a minden évben egyszer utra kelő és egyszer visszakerülő kelevényes áron utazó arató nép. — Ha valamely vidék lakossága nem képes annyit sem termelni, amennyi annak el-Imezésére szükséges, és ha eladára fenyőkörte, építő- és tűzfának kívül más produktuma nincs, akkor a keresk földön nem akad oly vállalkozó, a ki ily vidéken vasutat építen s ott a forgalmat fenntartsa; — mert gabonatermelés, marhatenyésztés, áruszállítás, személyforgalom és borszállítás szükséglet fedezetének hiányában, saját költségén fires koszikall kellene az fizet fenntartani.

Én azonban azt hiszem, hogy cikkíró ur ép oly sötét szímben látja az őrségi viszonyokat, mint amiód tévesen eszelte a gyanfalvai irány érdekeltségének vagyoni-, termelési- és forgalmi viszonyait. — Én úgy tudom, hogy a hegyvidéki és őrségi népességnek csak egy része jár el idegen helyre élelmi szükségleteinek megkeresése céljából, — de a legnagyobb rész bír elégséges termeléssel és jövedelemmel arra nézve, hogy az nemcsak a család fenntartására elégséges, — és hogy nemcsak fenyőkörte és fa-készletből, hanem gabna-termeléséből, marha-tenyésztésből, borszesz-feleslegéből kerül egy bizonyos hányad eladára is; — és éppen azért én táplálom azon reményt, hogy idővel ezen vidék is részeselet a vasuti közlekedés előnyeiben, mert annak vagyoni és forgalmi viszonyai nem annyira cikkíró ur szegényesek, mint a minőben azokat cikkíró ur feltüntetli.

Ezzel végeztem volna a közvettett cikk érdemi részével; de mivel annak bevezetésével a „Dunántul” t szerkesztősége saját véleményét nyilvánította, azon agyalójának ad kifejezést: hogy kell miszerint a gyanfalvai irány gyengékkel bírjon, mert különben érthetetlen előtte, hogy miért hszad oly lassan ennek kivétel, — azért a tek. szerkesztőség megnyugtatózásra tudatni bátorodom, hogy a Muraszombat—gyanfalvai vasuti érdekeltség csak 1891. évi augusztus 16-iki napján alakult meg, ekkor lett elhatározva ezen vasutirány kiépítése és csak ekkor lett megválasztva a végrehajtó-bizottság.

Nem mulott el tehát egészen egy év sem azon időpont óta, a mikor a végrehajtó-bizottság a vasuti terv kivételére megbízást nyert, és megbízatását teljesítette is a legnagyobb odaadással; mert az előkészítő bizottság gyűjtésével együtt összeggyűjtött az érdekeltség körében közel 140 ezer forint értékű törzsrészeny-jegyzést; egy budapesti szakértő mérnök által traceroztatva a vonal; készkötölte a törvényhatóság 100,000 forintos segélyét; elkészítette a műszaki tervekét és költségvetést; készkötölte, hogy a magas kormány és a vármegye szakközegei a kiépítés megállapíthatása végett a nyomjelzési munkálatokat előzetesen felülvizsgálták; folyamodott közigazgatási bejárásért, erre nézve a magas kormány határidőt ki is tűzött és f. évi aug. 11—14. napján meg is fog tartani.

Megengedem, hogy ott, ahol egyes nagyobb töképezések rendelkezésére bocsátják az építési tőkének legnagyobb részét, s a kisebb részenyvesek csak staffage-nl szolgálnak, hol a szakközeg helyben találhatók s a végrehajtó-bizottság tagjai együtt egy helyen laknak, ott nagyobb eredményt lehet elérni egy év alatt; de minket sem valóhat senki mulasztással, avagy késedelmesséssel, mert mi a végrehajtó-bizottság tagjai — legjobb tehetőségünk szerint lakudatlan buzgalommal és őszintlen odaadással tettünk ezen egy érdekelben annyit, mint a mennyi a fenforgó nehéz körülmények között tőlünk az érdekeltség joggal elvárható.

Muraszombat, 1892. aug. 3-án.

Pintér Géza

ügyvéd,
mint a tervezett Muraszombatról-gyanfalvai helyi érdeklő vasut végrehajtó-bizottságának alelnöke.

dult s most más az ügy komoly megoldása van hátra. A bizottság közszérlő-közszere haladva megállapította a vízvezetéköt és útjárakat, valamint az állomások helyét. A bizottság tagjai voltak Budapestról: Lokator Aladár min. titkár, Geduly Gyula műszaki tanácsos, Horváth Lajos fizeti igazgató, Wachsmann Ferenc főfelügyelő, Fréchtl Ede forgalmi főnök, Göttmann főfelnök, Karsay István culturmérnök, Könyves Tóth Mihály transzviroszó mérnök, Grätzlő a közös hadügyi miniszterium részéről: Nestorj es. és kir. kapitány, a törvényhatóság részéről: Dr. Károlyi Antal alispán, Szamecz Lajos főmérnök, Papp Antal szent-gothárdi és Pollak Pográcz muraszombati főszolgabíró. A végrehajtóbizottság részéről: Pintér Géza és Horváth György v. bizottsági alelnökök, Rátkovich Vendel ez. kanonok, dr. Varga Gábor ügyvéd, Takács R. István v. biz. tagok. Ezeket kívül számos érd. és v. bizottság is vett részt a tárgyalásokon. A bizottság tagjai főf Szápáry Géza öngyműveltsége és grf. Széchenyi Tivadár ömeltásga vendége voltak. Most már csak kitűzött irányelyle s erővel fel a munkára, hogy kitűzött ezelnak: Muraszombatnak vasutat szerezni, mielőbb elérhessük. Vasutas.

— **Királyunk születésnapja,** aug. hó 18-ika és Szent-István napja, aug. 20-ika a nemzet ünnep. Felhívjuk a város hazafias közönségét, hogy e két nagy nappal legalább a nemzeti lobogók kitűzésével ünnepelje meg.

— **Felsőcséky királyunk születésnapján,** e-rtőből 1800-an augusztus hó 18-án 6. ez 9 órákor a muraszombati r. kath. templomban. után az ev. fiókyegyekezet imaházában haláisteni tiszteletek foglalkoztatni. Az ir. imaházban délután 5 órákor leendő haláisteni tisztelet alkalmával Scheiber Lajos rabbi-jelölt fog szokni.

— **Új pénzünk.** A hivatalos lap aug. 11-iki száma közli a valutára vonatkozó összes szentesített törvényeket, mi által 11-én a koronáérték lépett át, természetesen egyelőre csak inkény-szerűleg; e naptól kezdve tehát koronában is lehet számítani.

— **Nagytemplom adományok.** Az a szép törekvés és aldozni is kész vallásos buzgóság, mely a zseme muraszombati evangélikus gyülekezetet jellemzi: a távolban is felkeltette irányában egyes nemescsély intézetek érdeklődését és figyelmét. Úgyanis a dunántúli evangélikus gyámintézet 4000 frtot, a württembergi fiók Gusztáv-Adolf egyület pedig 50 márkát küldött a kezdő gyülekezetnek templom-alapja gyarapítására. Üt nekik!

— **Bellósi Bálint** képezdi tanítói tanfolyamot végzett okleveles polg. isk. tanító, lapunk t. munkatársai a közoktatásügyi miniszter a bajai áll. tanító-képzéshez segédtanárrá nevezte ki.

— **Bellatináról** írják nekünk, hogy e hó 6-án muraszombati birtokán időző Szápáry Géza földművelő, egykor Zalaegerszegének köztisztviselője és szeretett részestől fájspanja ő nagyműveltsége, kedves családijával együtt, ez idén is megítéselt magas látogatásával az itt nyugalmában élő Mocséry János volt járásbíró és egykori szolgabíráját.

— **A muraszombati kisedővoda** apróságai múlt vasárnap tartották meg váruvándi majálisukat. Zsálókkal, zenevelő, ünnepi díszben vonultak ki s vidám éljönészek között egy nagyot sétáltak s miután az erdő az esőzések miatt nedves volt visszatértek az óvoda-helyiségbe, ahol nagyüzemi vendégségre s terített asztalok várják őket. Mindegyik megkapta a maga portálát tejlel, vagy kávéval a hozzá a jó cefra s édes süteményeket. Míg az egyik csoport az „új nézők s a dada felügyelete alatt uszonnázott, addig a másik az Irma néni vezetésével a k. k. jászott, különösen kedves volt a kapuját. Mindezeket követte a már közbűt végült iskolákkal együtt a tánc. Jutott nekik is a jó nézők szíveségéből egy kis „vrtanka“ is. S midőn már órodás, iskolás, de még a megjelont sok néni is jól kiuntatták magukat, végett ért a kedves kis mulatság.

— **Az óvoda-majálásra** a következők voltak szívesek uttmenyeket s kalácsokat küldeni: Vratrics Istvánék, Willmann Józsefné, Lejko Ferencné, Koszmadná Józsefné, Gumilár Mihály, Kúlar Jánosné, Marics Jánosné, Kuecz Istvánné, Fasching Jánosné, Fantik Károlyné, Kösig Antal, Veron Terézia, Gombossy Antalné, Bodácsné Ferencné, Hartma. Frigyesné. Fogadják az egyesület hála köszönetét.

— **A muraszombati-gyánfalvai h. v. vasútvány** ellen a Rábavidék 32. számában napvilágot látott cikkre szolgáljon feleletl Pinter Géza v. bizottsági alelnöknek lapunk mai mellékletben olvasható válasza, melyet az „D.“-ban megjelent hasontárgy közleményre írt.

— **Zseborák valók számára.** Svájci órásook találtak föl ilyen órák, melyek világtalan embertársaink biztosan örömmel fognak üdvözölni. Minden szám közepén egy kis peczek van alkalmazva mi azonban az órászámmal eltűnik, a melyre a mutató érkezik. Ha ezen óra viselője az időt tudni óhajtja, tapogattva kikeresi azon számot, melynél a kis peczek eltűnt, visszaolvass 12-ig és megtudja a kívánt időt.

— **A vas megyei lótenyésztési választmány** elsőlélek felszólása folytatn közöljnk a következő miniszteri felhívást: „Fehérsé A földmívelősi m. kir. miniszterium országos lóteny. zési osztálya részéről évemmel felhívtnak mindazon tenyészők, kiknek birtokában három és fel évet betöltött, de a nyolczévtől évet meg nem haladott ménlo van és azt eladni óhajtják, hogy elbűl számdékukat annak kiittetésével, hogy a anyaga mely vármegyében, mely eladásban, községben vagy pusztán d. továbbá az eladói árt is az elbűrt ösztályán (50 krosz helyeg-llatott bevándyvány) legkésőbb f. é. augusztus 20-ig jelentsek be. Az eladandó ménok a bejelntések mérrelhez és a bejelntők lakóhelyéhez képest, úgy mint a múlt évben, ismét egyes központokon fognak bizottságilag megzemléltetni és a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvetetni. — 165 emeternél alacsonyabb ménok, tekintettel a mentelpekre nem meglevő anyagára, vásároltatni nem fognak, kivéve ha az egyed kiittño minőségbe a megszerzést kivanatossá teszi. — A megvásárolt ménok vételára csak 1893. évi január hó első felében fog azon adóhivatalnál utalványoztatni, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend. — Budapestben 1892. július 5-én.

— **Földmívelősi m. kir. miniszterium.**
— **A muraszombati-gyánfalvai h. v. vasutára** újabban jegyzetl Sohá Anna Ferencz-fővárló 100 frtot.

— **A szentgotthárdi alogymnázium** ügye sajnos fordulatot vett. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium ugyan hajlandónak nyilatkozott a gymnaziumot megadni, azonban Szent-Gothárdtól telket, az épületek felemelését s a költségekhez évi 5000 frtyi hozzájárulást kíván.

— **A kolera.** A kereskedelemügyi miniszter a következő rendeletet bocsátotta ki: A kolera behurcolásának megakadályozása végett a belügyminiszterium vezető-elvű megbízott miniszter-elűk a pénzügyminiszter és a földmívelősi miniszter urakkal, valamint az osztrák kormányval egyetértőleg, a gyűlömlenék, főzelenék, szőlősgazdálkodók, kaviárnok, halnak, állati bőrknek és egyéb állati terményeknek behozatalát és átvitelt Oroszországól tiltott. Ezen rendelet azon napon lép hatályba, melyen az az illető rév-, illetve vámhivatalnak tudomásra jut. Kelt Budapestben, 1892. évi augusztus hó 5-én. Lukács Béla, s. k.

— **Zongora-tanításra** vállalkozik itt helyben Némethy Károly, Muraszombat szőlőtele, Bécében a conservatorumban képzett zenesz. Atya itt halt el mint tanító; azért azzalal és bizalomteljesen fordul a családapákhoz, hogy montsek meg őt — ki közönyös és szembetegsz tett főnkre — a nyomorított; próbálják meg csak egy héten át is zongora-játékának és tanítási módszerének meghallgatásában. Kenyerét becsülettel akarja megszerzeni, munkát keres, hogy élhessen, nem akar könyöradományt kérgetni. Hiszi és bizalommal várja, hogy a legnépszerűbb igények mellett magát is fenttarthatja s mellette magasabb igényeknek is meg fog felelni. Zongorák hangolását 1 forintért s azok tisztítását 1 frt 50 krért teljesíti ellátás-mellett.

— **Nemesd községben** 1892. évi augusztus hó 3-án délutáni 6 órákor Prosznyák Ivánál szolgálatban lévő Vidonya Teréz nevű szolgáloknak mástól éves fixa s sertvés-ök mellett trágalyébe véletlen belesett és meghalt. Prosznyák Iván és szolgálója azon idő alatt, midőn az eset történt, cseppelvel volt elfoglalva s így a számkalmazással lévő szabad területen, mely bekerítve szokott lenni, a kis gyermek be-másolt és kevés idő múlva midőn a gyermek után néztek, már a postcsóban halva találták.

— **Ivánfalván** Rátink József és neje Paucker Anna szőlőktől származó 1 1/2 éves Ilona nevű lány e hó 4-én délután a Dobel-patakba fullt. A gyermek atyja Nagy Kanizsán lopás és betörés végett fogva van s így az anya 3 gyermekének ellátására van hivata és egész nyáron kénytelen az élelmi szerekek beszerzésé végett közeli rokonság hiányában espelési- és más mezeti munkája által családját eltartani. Így történt ez a szerencsétlen-ség napján is, midőn Ilona lányát 10 éves Mátyás nevű fiára bízta. A tíz éves fiúcska persze maga is még gyermek lévén, ő is jászott és nem figyelt a piczkéire, ki mászás közben a kunyhótól mintegy méternyi távol lévő s a sok esőzés folytán megáradt patakhoz közeledett s belesett. A hulla bosszu keresés után másnap került kézre. r. l.

— **Nagy jégverés.** F. hó 10-én délután 2 óra tájban Styria felől óriási terhes jégfölkök közeledtek járásunkhoz s alig néhány percz múlva a tojásnagyságu jégdarabok oly mennyiségben hullottak alá, hogy Víz-Lendva, Szarvaslak, Dióslak, Felső-Csalogány, Felső-Lendva határainak a még künn lévő mezei terményeket, gyümölcsöt, szőlőt majd teljesen fönkre tette, a vihar pedig számos fát tört le s több helyen az épületek fedelét is megrongálta. A jég még másnap is nagy mennyiségben látható volt.

— **Az erdélyrészi Kárpát-Egyesület** a következő felhívást bocsátotta közre: Megnyitni akarjuk Erdélyt a turistaságnak; földári szá-

dékunk azokat a gyönyörű helyeket, melyek eddig ismeretlenek voltak úgy magunk, mint a külföld előtt; idevonani óhajtjuk a Királyhágón túli lakosságot, hogy üdülés, szórakozás és gyógyulás végett ne a külföldre menjen, hanem a mi földünkön keresse fel, a mi belügyeinket látogatna. Egy második Svájczot akarunk teremteni Erdélyből, hogy az a sok pénz, a mit évek során külföldre költünk el, bent maradjon az országban elhanyagolt közgazdaságunk javára, a kulturális haladás és a szegény nép vagyonosodása érdekében. Ha Svájcz milliókat tud évente a turistaság csatornáján magának behajtani, a mi pazar szépségű Erdélyünkben szinten megtehetjük ezt, ha tudunk lelkesedni az eszméért s ha tudunk egyelőre aldozni azért, hogy hozzáférhetővé tegyük belügyeinket, hogy ellássuk a kényelemhez szükséges alkotásokkal, hogy utakat nyissunk, hogy utjelzőseket csináljunk, hogy leírjuk és képekben bemutassuk azt az Istenőt megáldott országrészt, hol még kiaknázatlanul hever a folyó, a kitűnő gyógyhatású asványvíz az erdő zönsége és a havasok testedő látványja. De nemzeti szempontból is felette fontos okok sürgetnek, hogy ez eszme megvalósuljon és Erdély bérceit minél számosab turista-csoport özönölje el, mert csak a barátságos érintkezés által remélhetjük ki egyeztetni azokat az ellentéteket, mik ország-részünkben köznapiak. Az Alföld, illetve a Királyhágón túli erős, szilárd, hajthatatlan magyarságnak idevonásával az egymás túlzélményeit talalokzó társadalmi rétegek és népfajok köz ledése és összenulása a legadább politikai iránítás közepette is be fog következni. Ezeknek megoldatása oly szent és hazafias fel, hogy egész bizalommal és reményekkel tesszünk eleget választmányunk határozatának, hogy a Királyhágón túra érdekében borsácssunk, melyben a fenti célok érdekében tavaly megalakult egyesületünkbe tagul való bejelést és törekvésinket támogatást kérjük Alapszabályaink immár miniszteriek jóváhagyattak, az erdélyrészi vármegyékben osztályink alakulnak, a menedékházak építést megkezdettük, az utak nyitása napirenden, a kirándulások rendezésével már sikereket értünk el, földünk egy alapos kepekket gazdagon illusztrált könyveken leirtuk, az uti kalauz megjelenését elősegítettük, a tagokkal való folytonos érintkezés végett közkezelésnek örvendő ingyenes lapot adunk ki, utjelzőseket csinálunk, a külföldi sajtóban ismertéseket tesszük közre, egyezsével a mozgalmat a két érdekében minden vonalon megindítottunk. Nincs kétségünk benne, hogy céljaink haszna, nemzeti sírgőssége megtalálják az utat a nagy közönséghez és eme fölívásunk alapján megnyerendik azt a támogatást, melyre szükségünk van, hogy a szépen megkezdett hazafias munkát tovább folytathassuk. Ezért tehát tisztelettel kérünk mindenkit, kit fölívásunk megtalál, hogy egyesületünkbe mielőbb tagul belépni és arra magostal is buzdítani sziveskedjék. A rendes tagság évi díja 2 frt az alapító tagság 30 frt. Ezzel szemben egyessületünk ingyen küldi meg „Erdély“ címzelm f. év jan. 1-én megindított turistasági, neprajzi és földügyi fényes kiállítás, illusztrált lapját; ingyen küldi meg nem vállalat-szerű kiadványait, amint hogy tavaly már kiosztottuk tagjaink között a 24 éves térkepekkel ellátott uti kalauzt és furdó leirast. Kedvelményeket szerettünk és adunk tagjainknak a csoportos vasúti utazásoknál, az erdélyrészi furdókból való tartózkodásoknál. Kirándulások alkalmával tagjaink a földmívelési és penzügyi miniszter urak engedélye következtében az erdő- és bányászati lakokban megállhatnak és az altízti személyzet utbaigazításait igénybe vehetik. Magyarország jobb kezének, Erdélyrésznék közgazdasági fejlődése, kulturális előhaladása egyik nemzeti nagy kérdésé tesszük le a hazafias közönség kezébe, remélve és bízva abban, hogy áldozatkészségével azt a legrövidebb idő alatt megoldandja. A támogatásban rejlik az erő, és mi ezt az erőt kérjük, hogy munkánk hasznos legyen az országra és annak nemzeti erőbítésére. Kolozsvár, 1892. júli. 15. Honfiumi üdvözléttel: Gróf Bethlen Bálint, elnök. Radnóti Dezso, titkár.

Vegyes rövid hírek.

A megyéből. Szentmártoni Radó Kálmán főispán folyó hó 8-án utazott el Karlsbadba, ahol 3 hétig fogja a gyógyfürdőt használni. — **Dr. Tórk Sándor** Szombathely város árekl polgármestere, f. hó 6-án vezette oltházhoz Köszegben özv. Kresz Laura asszonyt, néhai Kresz Lipót volt helyettes adófelügyelő özvegyét. — **A dunántúli** egy. hitv. egyházkerület közgyűlése Radó Kálmán egyházkerületi felügyelő és Karsay Sándor püspök elnöke alatt folyó hó 2-4-én tartották meg Köszegben, hol számos fontos egyházi és iskolai ügy nyert elintézt. — **Szotkya** Viktor felső-lendvai kérorvos közgyógyorszárt szándékozik felállítani. — **Új gazdasági egyesület** szándékoznak alakítani és a vas megyei mintájára szervezni Szent-Gothárd vidékén. — **Vilámok világitás** lesz berendezve a burgonyai (felső-óri j.) szőlőgyár valamennyi helyiségében. —

A Berzenyi-szobor-alap javára Kompnő Pálffy Fanny uróné „Berzenyi-albumot” szerkeszt. — Nemes-Mogai községben a cholera fellépett. A legszigorúbb óvintézkedések foganatosítva vannak. — A szombathelyi lovas lakatnyában is fordult elő cholera in eset.

A hazából. A bpesti Ganz-gyári villamosági osztályban tervet dolgozott ki egy Bics és Buda-pest közli építendő villamoslatról. E szerint fővárosunkból egy óra alatt el lehetne jutni Bőc-be, de úgy, hogy nem vonatokat, hanem egyes kocsikat indítanak utra. — *Órmet* fog országgyűlés okozni az a hír, hogy O Felsége elhatározta, hogy Baross Gábor özvegyének kegydíjat ad. — *Toronty* meglehetően százhusz kisdödvő és gyermekmunkát akarnak felállítani; a jövő iskoláiban azonban nem nyíthatik meg valamennyi, legfeljebb hatvan-hetven, mert nincs elegendő képviselt tanerő. — *Monarchának* berlini nagykövete Szechenyi gróf beadta lemondását és a király el is fogadta a demissziót.

A külföldről. Nikita fejedelem megtudta, hogy öszezsekkélt szöttek ellene abból a czézből, hogy trónjától megfoszták. Több kompromittált embernek távoznia kellett Montenegroból. — *Szechenyi Ödön* gróf gna, a konstantinápolyi tüzölő-zsredek főparancsnoka feleségül vette Gregorio Eulália urót, ki esküvő előtt az 6-határól a kath vallásra tért. — *Francziországban* a kolera megdöbbenő mértékben lép fel, Argentuin környékén négy nap alatt 150 kolera-halál-sét fordult elő. Párisban és környékén július 10. óta négy száz ember halt meg kolériban. Országgyűlés naponta 1350 ember hal meg. — *Valencia* tartományban, Spanyolországban is néhány kolera esetet konstáltak. — *Nápoly* mellett levő Csobánban múlt vasárnap szétrobbant egy mozar-gyú. Hat ember meghalt és huszonné több se-bült meg. — *Brieger* dr. és aszisztense, Wassermann dr. német orvosok a Koch-féle intézetben kísérleteket tettek a kolera ellen való beoltással.

Irodalom.

— **Dr. Toldy László,** Budapest fő- és székváros fő-levéltárnoka s a „Törvényhatósági Naptár” szerkesztője előzetesen hirdeti a „Törvényhatósági Naptár” 1893-diki folyamát. Naptára czélzártságot és hasznavegyetést előző helyeken is elismerték; így gr. Toldy Géza belügyminiszter az 47.381.1889. számú körrendeletében, gr. Szápáry Gyula miniszterelnök és belügyminiszter az 4.900. június 30-án 44.050.1890. számú rendeletében ajánlotta annak terjesztését az összes megyei és egyéb hatóságok-nak, gr. Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1650.1889. évi. számú körlevelében, dr. Wekerle Sándor pénzügyminiszter 2040.1891. számú körlevelében, és Budapest főváros polgármestere 15.374.1888. és 17.551. évi. 1890. évi. számú körlevelében a saját hatáskörük alatt álló hivataloknak ajánlotta azt. A díszes kiállítás nap-tárnak, mely körülbelül hatodfélszáz oldalra fog terjedni, ára füzött példányban 1 ft 30 kr., keménykötésű példány-ban 1 ft 50 kr. lesz. Az előzetes a „Pesti könyvnyomda részvényrészvényesek” kiadású.

— **Képes szepirdalmi lapok** között a múlt év csaldók körében ma már tagadhatatlanul legkedveltebb a „Magyar Nők Lapja”, a mely dr. Prém József-től, Brankovics György-től, Patáky István-tól elbeszéléseket, Pálágyi Lajostól, Telekes Békától költeményeket s a mitfresse-

rekről, wimmerlikről” igen érdekes tárcázásokat közöl legújabb számában. Házartási része most is igen gazdag és tanulságos. Az „Arany háló” című regénye Vörös Ju-liannának feltűnését kelte érdekes dolgozata. Képel Mária Valéria főhercegnét, férjét Salvator főhercegnét, leányka-jukat, továbbá Wald- és Maria Rajneria bárónét és férjét Lucchet Palli grófot ábrázolja. Végre „Lugas” cz. gers-meklap melléklete igen érdekes kedves meséket és verse-keket, azoknál még talányokat is nyújt ár olvasóinknak. A „Magyar Nők Lapja”-nak előzetési ára negyedévre 1 ft 50 kr. Mutatványszámokat szivesen küld a kiadóhiva-tal: Budapest, kishíd utca 7. sz. Ajánljuk a „Magyar Nők Lapja”-t olvasóink pártfogásába!

A nap és éj hossza.

Aug.	A nap		A hold	
	kel	nyug-szik	kel	nyug-szik
14.	4.56	7.14	0.2	3.18
15.	4.56	7.13	0.51	4.14
16.	4.57	7.11	1.43	5.7
17.	4.58	7.10	2.42	5.56
18.	4.59	7.8	3.50	6.39
19.	4.0	7.5	5.2	7.18
20.	4.2	7.3	6.19	7.52

Piaczi árak.

Buza	6.7.	uj	7.30
Rozs	6.	—	—
Zab	5.	—	4.80
Hajdina	—	—	—
Lenmag	10	—	—
Kukorica	5.	—	—

Budapesti gabona-árak. Bécsi gabona-árak.

Buza	7.50	7.60	Buza	8.16	8.19
Rozs	6.40	6.60	Rozs	6.82	6.85
Arpa	5.50	5.85	Arpa	—	—
Köles	5.10	5.25	Köles	—	—
Zab	5.50	5.85	Zab	5.87	5.90

Nyilttér.*

* Az e rovat alatt közöltékről nem felelős a szerk-ségekmetek
Fekete, fehér és szines damast melyeket 1 ft 40 kr-tól 7 ft 75 kr-ig (38 különböző fajtaban) szil-let egy megrendelt öltönyökre vagy egész végkéiben is pusztán- és vámszomszon Hennerer G. (cs. kir. udvari szil-let) selymgyára Zürichben. Minak postaföldnyal küldetnek. Svájcba intezet levelekre 10 kros bélyeg ragaszandó.

HIRDETESEK.

TISZTA VÉR

egészség!

Titkos betegségnek eszmör. bőrkörtés, sáp-kór általános bágyadság, gyengeség, egész séges vér melletti elenyészté! Módszerünk alkalmazása esetén gyökeres sikerért jót-állunk.

Tudakozásd alkalmával tértil levegyél melleddel.

„Office Sanitas” Paris
30. Faubourg Montmartre.

Arverési hirdemény.

192
1892
A muraszombati kir. járásbírósnak 2771|1892. sz. megbízása alapján szent hi-vatalosan közhírré tesz. Jambrikovics Sándor plébános hagyatékúal jelleltörözött ingósa-
kat egyimint: gazdasági eszközöket, szarvasmarhákát, lovakat, serté-seket, gabona-neműeket, takar-mányt, hordókat, batorokat stb. nyilvános árverésen Szent Benedeken a plé-bánián hódál 1892. augusztus 26-dik eseeleg folytatva 27 ik napján eladom.

Míröl a venni szándékozókát avval érte-sítem, hogy a vételár azonnal fizetendő.

Kelt Muraszombaton, 1892. aug. 9.

TÖRÖK ERNŐ kir. közj-gyűz

Ház-eladás.

Nemesen az országot melletti téglával fedett 38 sz faépület, melyhez egy házi kert, kis gy-mölcsös és téres udvaron a téglazsin m-lett korcsmaház is tartozik: szabad kez alatt örök áron eladandó.

A venni szándékozók vagy e lapok szerkes-tőjével, vagy a tulajdonosnál Gyura Sándor urnál Nemesen értekezhetnek. 3-1

Cognac-quin-kivonat.

Kitűnő, egészséges és tar-talmas cognac pillanat alatti készítése, mely a vidódi francia cognacot semmiben nem különböztetik, ajánlom o-jának bizonyult küllöle-gesség.

Ára 1 kilónak (előg 100 liter cognac készítésére) 16 ft 0. ért. Készítési utasítá-jt ingyen mellékeltek. Leg-jobb sikerért és egészséges gyártmányért kezeskedem.

Spiritusz- meg takarítás

érhető el felülmúntatlan pálinka-erősítő-kivona-ton által; az az italoknak kellemes, erőteljes íze-t ad és csakis a miak kapható. Ára kilónként 3 ft 50 kr. (6.) —1000 liter-öt használtl utasítással együtt.

E küllölegességnek kivál ajánlom meg vala-mennyi eszenzátnak, szőlővínak, törköly, fűszereit, valamint a létező likőrök, szeszies italo-kezet és borezet készítésére felülmúntatlan mi-nőségben Készítési utasítások ingyen m-llékeltek.

Árjegyzék ingyen.

Egészséges gyártmányokért kezeséget val-álok.
POLLÁK KAROLY FULÓP
essencia-küllölegességük gyára PRÁGA-ban.
(Tisztes képviselők keresetnek.) 50-5

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

Egyetértés

a mely az új évvel immár 25. évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasóközönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásközlő származ értesítélinek gyorsasága, állapossága és sokasága, rovatainak változatos-sága, kitűnősége, a küllölegő országok gazdag tárháza tettek népszerűvé. A kormány körében elő-forduló eseményekről az „Egyetértés” orvosi érte-sülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgya-lásokról a legreálisabb tárgyalásos tudósítást az „Egyetértés” közöl. Bármely pártköz tartozék is a képviselő, beszéde az „Egyetértés”-ben a legter-jelmesebben közöltek. Ez az értelem terjedelmű lap egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodal-mi erőt szolgál, mert naponta meg találja benne a család, a hálgylvílly a maga szepirdalmi olvas-mányát a világról minden legkötőbb írónak legújabb regényében, talál benne tárcázásokat legjobb írónktól, divattudósítást Párisból stb., úgy, hogy nincs szepirdalmi lap, mely az „Egyetértés”-nek e rovatával a versenyt kiállhatna.

S ezzel szemben ott van az „Egyetértés”-nek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jörfertésűség te-kinetében utófértellenek van elismere a magyar sajtóban. Egyik legfőbb érdeme az „Egyetértés”-nek, hogy az események ösmertetése körül soha semmi-nem tekintetköl sem hagyta magát befolyásolni, s mint teljesen független lap föltötte áll minden pártközöknek és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításnak is mindekor a pártkintetése fo-

ldelmekelő részrehajlatlanság szerette meg a köz-elismerést mely abban nyilvánul, hogy az „Egyet-értés” olvasói között mind a pártból találunk híveket.

Az „Egyetértés” gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazda-közönség, az iparos és vállalkozó nem szorult több idegenyélvő lapra, mert az „Egyetértés” ke-reskedelmi s tözseli tudósításainak bőségével a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. — A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két ötvédő óta tudja már, hogy az „Egyetértés”-ben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s emiatt az „Egyet-értés” ma már nélkülözhetenné vált, mint a hazai kereskedelmi, ipar- és mezőgazdasági forgalom ma-gyar nyelvű vezérlapja. Üzleti dolgokban az „Egyet-értés” a legjobban informál-nál Magyarországon. A rendes rovatokban s a fölmíráló eseményekről leg-nagyobb terjedelműben közölték tudósításokon kívül még csak az „Egyetértés” 3 speciális rovatát említnék meg, melyek országos híre tettek szert. Ezek az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mind egyike egy-egy szaklatot képes pótolni.

A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, összesen elő

az „Egyetértés”-re

melyek előzetési ára egy óra 1 ft 80 kr., 1/2 évre 5 ft s egy évre 20 ft. — Az előzetési pénnek az „Egyetértés” kiadóhivatalánál küldendő. Mutatvány-számot a kiadóhivatal káviratára ingyen és bérmentéssel küld.

Az „Egyetértés” felelős szerkesztője és kiadó-tulajdonosa:

CSAVOLSKY LAJOS.

Az „Egyetértés” kiadóhivatala:

Dalszínház-utca 1. szám.

(Az operaházal szemben.)

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyserkent hatók gnyom bajoknál, nékülözhetetlen és álló-lános kamorosa házi és nyőzser.

A gyomorbetegségek: étvágytalanság, gyomorégőség, regés, teltségérzés, fejfájás, szavau, fejbőrszűk, hámséme, gnyom-egészség, székrekedés, székcsőg, udor és hánya, gyomor-erőtlenség.

Hatásos egy szemesnek bizonyult lejtőjésánál, a menyirnyben ez a gyomorlót készítő, gyomorlótérhelésnél ételölök és italokkal, gittakok, májpaok és sémorlótérhelés.

Emellett hatók a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg, ára használtl utasítással együtt 40 kr., nagy üveg 70 kr.

Magyarországi Gyártók:
Török József gyogyteráza
Budapest, Király utca 12. sz.

A vődgyesét a készítés tüzetesen teszek megtekinténi! Csak oly csépek teszek előadásni, melyeknek burkolatára szőlő sa-
lag van ragasztva és a szőlő eláírásával (G. Brady) és ezen szavakkal: „Valóságát bi-
zonyított.”

Máriaczei gyomorcsépek va-lóán kaphatók

Muraszombaton Bőlc s Béla
gyogyterárában.

Epilepsia (cskór)

viszsaesés nélkül gyogyítható.

A tudomány eme csodás sikere ezer és ezer alkalommal bebizonyult.

Bővel értesítést ad levélpostabélyeg bektűldés mellet

„Office Sanitas” Paris

30. Faubourg Montmartre. 12-5